

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za črtlet leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za črtlet leta 1 gld. ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 15. vel. serpana 1879.

List 33.

Bratovšine in drugi pripomočki v pomoč dušam v vicah.

Spisuje V. K.

(Dalje.)

b) Moj Jezus, usmiljenje.

Nič manj lepa, nič manjše moči ni druga pogoja te bratovšine, namreč vsak dan zdihniti *) k Jezusu: „Moj Jezus, usmiljenje!“ Ravno v presvetem Jezusovem imenu namreč vera, upanje, pa ljubezen, ki smo jih poprej priporočevali, imajo svojo moč, kakor sploh vse naše odrešenje, sveti zakramenti in keršanske čednosti. Evangeljski slepec je spregledal, ker je veroval v Jezusa; žena, ki je dvanajst lét na kervotoku terpela, je bila ozdravljena, ker se je z vaim zaupanjem dotaknila Jezusovega oblačila, v katerem trenutku je Jezus čutil, da se ga je nekdo dotaknil, zakaj „poznam“, je rekel, „da je moč iz mene izšla“ (Luk. 8, 46); očitna grešnica je dobila odpuščenje grehov ravno zato, ker je Jezusa ljubila, od njega torej prejela milost pravega spreobrnjenja. Omenjeni evangeljski slepec je vedel, da Jezus vse premore, zato je klical: „Jezus, sin Davidov, usmili se me“, in po njegovem izgledu spoznala je tudi Evgenija Smet, ustanoviteljica te bratovšine, da v Jezusovem imenu je vsa moč; zavoljo tega je tudi med pogoje sprejela prelepi zdihljaj „Moj Jezus, usmiljenje“, in tega gotovo ne brez vzroka, zakaj Jezusovo ime je silno velikega pomena, velikanke moči kakor nas uči sv. pismo, uči sv. katoliška Cerkev s svojimi obredi, v katerih se vedno nahaja presveto Jezusovo ime, v katerem ona vernim deli gnade. Uči to tudi vsakdanja skušnja, koliko gnád Bog deli vernim, ki zaupljivo v njegovo presveto ime kličejo.

Ime Jezus pomeni Odrešenik, Izveličar, ktero ime je Bog sam dal svojemu Sinu; „Imenuj njegovo ime Jezus, on bo svoje ljudstvo od greha odrešil“, je rekel Bog Mariji po svojem angelu Gabrielu. Njegovo ime je silno imenitno in velike moči, naj veličastnejši, povišano nad vse druge imena. „Zato ga je Bog povišal in mu dal ime, ki je nad vse imena“; ime, v katerem edino je izveličanje: „Zakaj nobeno drugo ime ni dano pod nebom ljudem, v katerem bi zamogli izveličani biti.“ Ime, v katerem zamoremo vse zadobiti: „Kar koli boste Očeta

v mojem imenu prosili, vam bo dal.“ Ime, v katerem bodo hudiče izganjali, roke na bolnike pokladali in bodo ozdraveli, in velike čudeže delali. Vse to se je tudi godilo. To ime je po izrekih cerkvenih učnikov pobožnemu kristjanu v veliko veselje in tolažbo in zaklad vseh gnad: „V Jezusovem imenu vse imamo“, piše sv. Ambrož; in sv. Bernard: „Kadar koli s častjo izrečem ime Jezus, čutim, da se moja duša v dobrem poterdi, poživi.“

To vero v veliko moč Jezusovega imena sv. katoliška Cerkev daje na znanje s tim, da v Jezusovem imenu deli ss. zakramente, vse očitne molitve s tim imenom sklepa. Ona nas z vso prizadevnostjo vabi in nam na serce poklada, to ime častiti, in v ta namen je postavila praznik presvetega Jezusovega imena, podelila več odpustkov onim, ki Jezusovo ime častljivo s skesanim srcem izgovarjajo in na pomoč kličejo. Tako je za vsak pobožni zdihljaj: „Moj Jezus, usmiljenje!“ podelila 100 dni odpustkov (Leon XII 1824 in Pij IX 23. kimovca 1857); za keršansko pozdravljenje: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ tudi 100 dni; za pobožno izrekovanje imena „Jezus“ pa 25 dni odpustkov in sicer za vsak pot posebej, kar velja tudi zastran omenjenega pozdravljanja „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in zdihljaja „Moj Jezus, usmiljenje!“ Popolnoma odpustek zadobi na smertni postelji tisti, ki je v življenji imel večkrat lepo navado sveti imeni „Jezus in Marija“ bogoljubno izrekovati ali pozdravljati: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ako te imeni s skesanim srcem tudi na smertni postelji izreče, kar velja tudi onim, ki druge tako storiti učijo, ali jih k temu napeljujejo (Sikst V in Benedikt XIII 21. prosenca 1728; Klemen XIII 5. kimovca 1759), kateri vsi odpustki se zamorejo dušam v vicah v prid obračati.

Kako veliko moč sv. katoliška Cerkev v Jezusovo ime stavi in kako želi, da bi verni vedno to presveto ime v sercu imeli in izrekovali, ga na pomoč klicali, zlasti na smertni postelji, kaže s svojimi molitvami pri bolnikih, umirajočih, pri sv. maši za mrtve. Kadar daje bolniku sveta Popotnico, govori po svojem mašniku: „Sprejmi brat (ali sestra) Popotnico Telesa Gospoda Našega Jezusa Kristusa, ki naj te varuje pred hudim sovražnikom in pripelje v večno življenje!“

Pri umirajočih moli: „Gospod Jezus Kristus! prosim te, reši dušo vsega terpljenja in kazni, ki se boji, da si jih je s svojimi grehi zaslužila“, in „Ti neskončno usmiljeni Gospod Jezus Kristus, ki si nas s svojo drago Kervjo odrešil, usmili se duše tega služabnika (služab-

*) O vrednosti zdihljev sploh nekoliko pozneje.

nice), pelji jo v vedno zelene rajake pokrajine". Kadar umirajoči dušo Bogu izročuje, moli mu mašnik in mu na jezik in srce poklada besede: „Jezus! sprejmi mojo dušo“, ktere besede naj bi on za mašnikom izgovoril, ali če bi tega ne mogel, naj bi vsaj željo to izreči v srcu obudil.

Ta velika moč Jezusovega imena pa še s pozemeljskim življenjem ne neha, temuč seže tudi unkraj groba v večnost, v Jezusovem imenu prosi cerkev Boga, naj ondi dá dušam večni mir in pokoj. V sv. maši pri spominu za mertve moli: „Spomni se, o Gospod, svojih služabnikov in služabnic I. L., ki so pred nami z znanjem sv. vere šli v večnost...“ Dodeli njim, o Gospod, te prosimo, in vsim ki so v Kristusu zaspali, kraj počitka, luči in miru. Po ravno tistem Kristusu, Gospodu našem.“

Pri čerini sv. maši pred darovanjem moli sv. Cerkev: „Gospod Jezus Kristus, Kralj slave, reši duše vseh umerlih vernih kazni spodnjega svetá“, to je, iz kraja terpljenja ali vic; in zopet drugod moli: „Izbriši njim grehe... madeže, in pripelji jih v večno življenje. Po ravno tistem Gospodu N. J. Kr.“, opiraje se na besede sv. Pavla, ki pravi: „Tedad bo Bog tiste, ki so v Jezusu zaspali, žnjim pripeljal“ (I. Ter. 4, 13), to je, tiste, ki so z živo vero v Jezusa in v prihodnje življenje umerli, bo z Jezusom pripeljal v nebasa. Cerkev naravnost Jezusa prosi: „Usmiljeni Gospod Jezus, daj njim pokoj!“

Bog sam, Jezus Kristus, cerkveni učenci, sv. Cerkev s svojimi obredi pri delitvi ss. zakramentov in pri daritvi sv. maše spričuje, kolika moč je v Jezusovem imenu. V Jezusovem imenu sprejme Cerkev kerščenca med število Božjih otrok, v njegovem imenu mu dá duhovno življenje, posvečujočo gnado božjo; v tem imenu ga spremi v večnost; v tem imenu mu tudi še unkraj groba pride na pomoč, prosi mu pri Bogu rešenja iz vic: „Zakaj nobeno drugo ime ni dano pod nebom, v katerem bi zamogli izveličani biti“, kakor ime Jezus.

Ta velika moč Jezusovega imena in neskončno usmiljenje njegovo je vzrok, da zdihuje k Jezusu pravoverni kristjan v križih, nadlogah, skušnjavah; bolnik v boleznih; grešnik pod težko butaro svojih pregreh; umirajoči v hudem boju zoper napade hudobnega duha; tukaj je iskati vzroka, zakaj da za umerle brate in sestre, znanke... sploh za uboge duše v vicah v Jezusovem imenu molimo, — to je nagnilo pobožno devico Evgenijo Smet, da je med pogoje bratovšine za duše v vicah sprejela prelepi zdihljaj: „Moj Jezus, usmiljenje!“ zdihljaj, ki je že sam na sebi silno lep in velike moči zavoljo Jezusovega imena, čigar moč je v bratovšini še tim večja, čim večkrat za tisuč in tisuč njenih udov v rešenje duš iz vic dan za dnevom izrekuje.

Koliko pomoči dohaja dušam v vicah s tim preserčnim zdihljajem „Moj Jezus, usmiljenje!“ posname se lahko iz tega, ker na stotisuče bratovskih udov s tim zdihljajem pri Bogu dušam v vicah rešenja prosi dan za dnevom, ker nekteri to večkrat ali velikrat na dan storijo, vedoč, da z vsakterim zdihljajem se vdeležijo 100 dni odpustkov, ki se zamorejo dušam v vicah v prid obračati, kteri zdihljaj v bratovski družbi gotovo še tim veči moč ima po besedah Jezusovih, ako dva ali trije v njegovem imenu prosijo...“

Odpustkov za ta zdihljaj k usmiljenemu Jezusu se zamorejo vdeležiti tudi oni, ki niso v to bratovščino vpisani; tudi ti (sploh vsakter, ako je v gnadi božji) zamorejo s tim zdihljajem tolikrat na dan dušam v vicah po 100 dni odpustkov nakloniti, kolikorkrat na dan „Moj Jezus, usmiljenje!“ za duše v vicah k Jezusu zdihnejo. Kako je vendar želeti, da bi ta prelepi zdihljaj verniki pogostoma na jeziku imeli ter tako večkrat

na dan dušam v vicah s tako majhnim trudom na pomoč prišli! Lepota in moč presvetega Jezusovega imena in pomoč, ki s imenovanjem zdihljajem dohaja nam in dušam v vicah, naj nas podbada, večkrat s tim zdihljajem Jezusa častiti, sebi pa in dušam v vicah milost in odpušanje časnih kazni si naklanjati! Kdor bi pa hotel še bolj Jezusa častiti, več gnad dobiti, več dušam v vicah pomagati; mu je pot odprta, ako se v to bratovščino zapiše (pri milg. proštu A. Jarcu); v bratovščini bo imela vsa njegova molitev veliko veči moč v družbi, deležen bo mnogoterih drugih dobrót, tako med drugim vsak mesec čez 940 ss. maš in 38.000 ss. Obhajil..., o kterih bo še pozneje govornjeno.

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Slovstvo. „*Herders Conversations-Lexicon*“, ali naučni slovník, je došel do besede „Schubert“. Zvezek, ki je zdaj prišel na dan, obsega 24 pol. Mora se priznati, da je ta slovník prav raben, katolišk in resničen. Kaj pomaga kak naučni slovník, ako pa v naj višem, naj potrebnšem nauku ni zanesljiv? Prav močno škodljivi in žaljivi za nas katoličane so slovníki, kteri kazijo članke o veri, Cerkvi, Bogu in Odrešeniku, kteri v vso zgodovino laži mešajo in svoje strasti in zmote vpelajo! V tem oziru naj tu pristavimo, kar se bere v „Feierstunden“ (Blätter für Unterhaltung, Belehrung, Erheiterung, 1. zvez. 4. letnik 1878) in zadeva Meyers Convers.-Lexicon. Članek je pisan pod naslovom: Gützlaff, der Apostel China's, in pravi:

Protestanški misijonar Gützlaff (roj. 1803, umerl v Hong-kongu l. 1851) si je ob svojem času pridobil slovesno ime. Na vseh evangeliških shodih se je govorilo o „čudovitem možu božjem“. Še v naj novejši izdaji Meyerovega konverzacijskega slovníka je Gützlaff čislán z „aposteljnom kitajskim“. Po teh besedah nasledujejo nektare besede rezne kritike tega Meyerovega slovníka. Pisatelj pravi: „Meyerov leksikon, kteri, kakor se zdi, ne pozná sv. Frančiška Ksaverja, in ki vse slavne katoliške može ali pregleduje, ali pa jih le prav silno kratko omenja in jim naj goropadniši krivice dela, — ta slovník tedaj je pa čez polovico strani odločil „velikanskim delom“ (Grossthaten) tega protestanškega „apostola“! Ali kako da je bilo s temi velikimi deli, nam poroča časnik „Ausland“ (8. vinotoka 1877, str. 820) po protestanškem misijonskem listu „The Chinese Recorder and Missionary Journal“. „Ausland“ piše: „Kakor nove razodenja kažejo, je dr. Gützlaff pri svojih prizadevanjih, da bi keršanstvu na Kineškem pot odperl, delal tako, da je skoraj neverjetno. Izmed tistih Kinezov, ki so njegov svetopisemski nauk hodili poslušati, si je namreč izvolil naj bolj pazljive in razpočiljal jih je s polnimi vrečami „novih testamentov“ in knjižuric v naj daljniši okrajine. Zraven tega jih je previdil s popotnino in jim je plačeval po 6 dolarjev na mesec, v začetku iz svojega žepa, pozneje iz darov, ki so se v ta „pobožni (?) namen“ zbirali po Evropi in Ameriki. V taci okolišinah, se vé, je bilo v njegovi pisarnici zmeraj polno prosivcev za te koristne službe. O nekem času ni imel nič manj kot 366 taci raznašatev (kolporterov) in popotnih pridigarjev, kakor jih je imenoval; le-ti, s popotnino in vrečami polnimi „testamentov“ obloženi, so (kakor je on menil) v naj večem redu vidézno tékali po svojih zaznamnjanjih potih; povračaje pa se, so kazali lepo spisane dnevničke potov, kterih nikoli niso obhodili, tudi so prinašali osnove govorov in pridig, ki jih nikoli niso imeli, in zapisnike novo-

spreobrnjencev, ki jih nikoli keratili niso. Revež Gützlaff (pravi dalje protestanški časnik) je menil, da ti ne vredni šterki so tako navdani svete gorečnosti, kakor on; tolmačil je njihove prav z vernimi besedami pisane poročila, jih pošiljal v vse vetrove ter prosil podpore za svojo „unijo“ (ednost), kakor je imenoval to derhal svetohlincev, s katerimi je menil vso Kino spreobrniti. Biblije pa, ktere je od kineškega tiskarja kupoval z denarom, ki ga je s trudom zbiral, in jih je delil družnikom svoje „unije“, — te biblije so (goljufi) precej zopet ravno tistemu tiskarju prodajali, in ta pa jih je v novo prodajal Gützlaffu! Raznašalci niso storili koraka iz Nanking-a, „za pečjo“ so kovali svoje lažnjive potne poročila.

Tudi Herderjev slovník ima ime „Gützlaff“; kdor želi, lahko pogleda, kako pa je ta s kratkimi besedami zadel pravo.

Zoper pohujšljive podobe in spise. Po nekterih prodajalnicah so sem ter tje izpostavljene spotikljive podobe, posebno pa v eni bukvarnici se že skorej zaporedoma, kakor v zasramovanje katoličanov, pred oči stavijo ali ostudne podobe ali pa tudi kaka pohujšljiva knjižura, v kterih in po kterih se psuje katoliško duhovstvo, katoliška vera itd. To je nehvaležnost do katoličanov, med kterimi in od kterih ti ljudje živé. Zmeraj bolj pogosto se zarad tega izmed ljudstva, tudi že celó izmed mladine, slišijo pritožbe. Ako bomo primorani jih po imenu našim poštenim ljudem naznaniti in katoličane pred spakami svariti, gotovo to njih kupčiji ne bode v korist. Prosimo tudi sl. vrade, ki imajo čuti nad tem, naj varujejo občinstvo pred tacimi strupenimi spakami. V tem ne velja izgovor, da po velikih mestih se vidijo enake reči. Oči spačenih velikih mest morebiti vneumno pregledajo ali prenašajo, kar pa močno žali še ne skvarjeno oko našega naroda in spriduje mlade in odraslene. Hvaležni moramo biti, da naš narod še studi take poštastnosti in v tem ga je dolžnost in potreba podperati.

V Rudi na Goriškem, kakor piše „Eco“, sta bila 4. t. m. ob enem dva požara. Pervi je zbučal ob 3 zjutraj v hlevu, s senom na hlevu. V trenutku je ogenj tako zagernil hlev, da niso več mogli do živine rešiti jo. Žalostno je bilo viditi, kako so se živinčeta vile in stresale med plamenom, ki jih je skorej že zadeval in jih niso mogli rešiti. K sreči priteče pridni župan, in ko vidi, da en del zadi za hlevom ni še bil v ognju, dá z veliko silo prebiti zid, in verli mož sam se z nevarnostjo svojega lastnega življenja zmuzne skoz prederfno v hlev ter odklene uboge živinčeta. In kakor so se čutile proste, so sredi plamena osmojene uderle skoz odperte vrata. Ne vé se, če bo moč živinčeta še ohraniti, ali ne. Pogorel je samo hlev s senom.

O poli 9, ko so dušili še zadnje ostanke ognja, so zagledali v drugem kraju, kako so strašni plameni švigali proti nebu. Bil je drugi hlev, iz kterega so pa živino k sreči še do časa rešili. Eden prvih je prihitel na pomoč čast. gosp. duhovni pomočnik, čigar previdnim vravnavam z omenjenim županom vred se je zahvaliti, da se je ogenj ustavil. Opomniti je, da poštenjak župan, ki se je zopet tukaj tako skazal, je bil že od prvega pogoriša bolehen in zdelan. Čast in poštenje takim možem!

Iz Rima, 8. vel. serp. (Nova okrožnica Leona XIII in sv. Tomaž Akvinski.) Sv. Oče Leon XIII so te dni razglasili in poslali do vsih škofov katoliškega sveta silo tehtno okrožnico, encikliko. Njih Svetost želé namreč, da naj po vsih katoliških šolah oživi z vsim naj lepšim cvetom modroslovje keršansko v duhu in po načelih sv. Tomaža Akvinskega. Učeni papež najprej omenjajo ve-

liko moč, katero je dobra filozofija smožna skazovati, da se ozdravijo ala in bolezni naše dobe. Potem bolj posamezno razkazujejo pretehtno nalogo, katero opravlja človeški um, kadar je podveržen veri, iz ktere razkazuje podlage, kaže pot, daje naukom učenostno obliko in služi kakor bramba zoper napadanja sovražnikov. Enciklika v drugi stopnji pojasnuje, kakega učila (metode) naj se katoliški filozof poprime oziroma na filozofsko védo in ktere pravice mu vera naklada, ne da bi kaj kratila veljavo razuma, kterega moči še le povikšuje, ker jih dviga na naj viši stopnjo. Po taki poti so ss. očetje že od prvih časov rabili um in modroslovje. Okrožnica omenja, kako se je bogata dedovina učenosti, zbrana po njih, prešelila v svoji celoti do školastiških učenikov, ki so jo zbirali, množili in doverševali. — Od tega djanja previdnosti sv. Oče glavni oddelek prištevajo sv. Tomažu, in njegovo delo sijajno preslavlja v spomin klicaje notranje in zunanje njegove prednosti.

Dalje Leon XIII obžalujejo, da ta bogata dedovina učenosti je bila velikrat prezirana, tožijo tudi, da v naj več škodo občinskega blagra je bila namesto nekdanje podtaknjena nova šega filozofskih naukov, ktera je po svojem učilu, po stalnosti načel in po zanesljivosti sklepov veliko nižji memo poprešnje.

Poslednjič papež v prid verskega, družbinskega in vedostnega reda pokazujejo, kako koristno je in kako je želeti, ne da bi se tajili ali zametovali resnični napredki, ki jih je storila véda do naših dni, kako je želeti, da naj bi se katoliška filozofija sv. Tomaža, ki se v ničimur ne ustavlja razvijanju in rasti véd, na novo v šolo povernila. Iskreno opominjajo vse škofo, naj jo dajo učiti v svojih učilnah, naj vstanovljajo akademije, da se ondi goji in razširja, kar je moč, in sicer iz studenca in potoka, ki nam ga je ta učenik zapustil v vsi njeni celoti. Sv. Oče končno živo priporočajo vsim molitev po izgledu, ki nam ga je dal ravno ta sveti učenik.

Iz Jeruzalema. (Naprava sv. Petra v Jeruzalemu.) Znani misijonar Alfons Ratisbon to-le piše: Po besedah sv. evangelija je to veliko poniževanje, ki more človeka zadeti, da tega ne more dokončati, kar je začel. Veliko bolj boleče poniževanje je pa, ako je zidanje namenjeno kacemu delu ljubezni do bližnjega ali pa keršanski olik; in še le britkejše je, ako je ves Jeruzalem tega priča in kadar je reč spodletela, če si vsi, razkolniki, krivoverci in neverci, roke manejo ter med skrivnim posmehom pravijo: „Začel je zidati, pa ni dozidal.“ — To je v tem trenutku naše žalostno stanje.

Blizo pét lét že se s privoljenjem in oserčevanjem jeruzalemskega patrijarha in med večkratnim blagoslovljenjem nepozabljivega Pija IX vzdiguje naš vstav sv. Petra Sijonskega, to je, obertnijska šola za moško mladimo Svete dežele in z Libanona.

To sejanje v času, ko se ima Jeruzalem povzdigniti, je bilo tako dorastlo, da se nikakor nismo toliko nadjali.

Začetki so bili mali; v nekem najetem poslopju se je začelo delati, pa od leta do leta smo bili siljeni nove najemne pogodbe sklepati in prostore razširjati.

Najemšina, oprava in vedno popravljanje zahtevalo je obilno stroškov, in pri vsem tem se je končevalo s pomanjkljivo vravnavo, kar je ohranjenje reda v vstavu močno obteževalo. Morali smo po vsaki ceni začeti lastno poslopje zidati. Zato smo kupili za 25.000 frankov prostorno zemljiše pred jeruzalemskimi vrati. Četert ure od jafskih vrát je to zemljiše, na mični višavi. Mislin imenuje ta kraj Bogomirovo višavo.

Ko so bili prvi stroški zmagani, so nam nekteri naši prijatelji pomagali toliko, da smo bili zmožni vse poslopje z zidom ograditi. To delo nas je stalo do 30.000

frankov. Obseg poslopja je bil zdaj dokončan, in serčno smo začeli vlani prvi oddelek poslopja zidati, kar je bilo naj potrebniše za prvo pobišje.

Pa žali nam! Razmére časa so bile smiraj bolj težavne, pomoč smiraj bolj redka, in tako smo bili prisiljeni napervo delo ustaviti, in potem 25.000 frankov na posodo vzeti, da bi začeto poslopje doveršili in prej ko moč v dodelane prostore se vselili. Nam se je zdelo koristniše plačevati obresti od lastnih poslopij, kakor pa čisto zgubljeno najemšino dajati.

Toda, ko porabimo tistih 25.000 frankov, kateri so se že zelo stisnili, kaj bomo pa potem počeli, če nas še naši prijatelji zapusté?

Primorani bi bili zidanje opustiti, obresti in najemšino ob enem plačevati, oddelek otrok razpustiti in na podertinah jokati.

Upajmo, da nas ta nesreča ne zadene. Marija, naša nebeška in zvesta varhinja, nam bo, kakor vselej, tudi zdaj na pomoč prišla, da iz te zadrege pridemo. Obudila bo blagih duš, in potem bomo veseli in hvaležni klicali: „Coepit aedificare et potuit consummare! Začel je zidati in dosidal je.“

Tako je mesca sušca t. l. Ratisbon sam pisal v listu „Das heil. Land“, 3. zvez. Bogu pa bodi potoženo, da je s svojo prelepo napravo še vedno v zadregi in ako smo resnico slišali, je res bil primoran razpustiti mladino, ali nekaj, ali vso, ne vemo. Upajmo pa, da ga Bog ne bo zapustil pri delu te naprave.

Slovansko

iz vzhodnje Bisterške doline (Pusterthal) na Tirolskem.

(Spisal dr. Jan. Zl. Mitterrutzner.)

(Dalje.)

III. Razširjanje Slovanov po Tirolskem. Njih spreobrnjenje h keršanstvu.

Velik slavist je v debelem kvartantu 884 strani dokazoval, da Staroitalija je bila slovanska (Jan. Kollar: Staroitalia). Z veči pravico smé nemšk zgodovinar terditi, da je bil čas, ko je vsa Bisterška dolina (Pusterthal) bila slovanska (slovenska); kajti v resnici nahajamo poterjeno, da so Slovani v prvi polovici 7. stoletja bili dospeli do Izaka (Eisaka) in Brena. *)

*) Pri tem ima pisatelj naslednjo važno opombo: „Koch-Sternfeld: O pokretu slovanske moči na južnem Bavarskem itd. I. str. 133. Prof. dr. Bidermann piše (Slaven-Reste in Tirol): „V Bisterški dolini se stezajo (ti ostanki) daleč ven čez mejo, ktero navadno stavijo za nekdaj ločivno črto med Slovani in Nemci, in ktero je celó Šafarik sprejel. Celó v središču dežele blizu starodavnega škofijskega sedeža v Säben-Brixen-u na Pfeffersbergu stoji cerkev sv. Vida, in kar je še znamenitiše, čisto blizu nje je sv. Cirilu posvečena silo stara cerkva. Akoravno bi bilo vse preveč prederzno terditi, ako bi kdo temu pritikal menitev, da je bila tukaj kdaj v navadi liturgija, ustanovljena od tega slovanskega aposteljna: je vendar dovoljeno tako razlagati, da nahajanje temu svetniku posvečene cerkve v središču Tirolskega je znamenje, da do semkaj je njega dni segel slovanski narod. S tem se tudi zлага, ker v sosedstvu onih dveh cerkev se vidijo podertine starega gradu, ki se je imenoval Voitsberg. Da je to ime slovanskega vira, pač ni treba dokazovati, ravno tako malo, kakor prvi zlog te besede razlage ne potrebuje. Zakaj, da „Vojt“ pomeni vodnika, kakor kje nemško „Schulze“, to je slehernemu znano. Pisatelj še omenja potem tudi starodavni „Voitslehen“ na Götzenbergu pri Ehrenburgi ob Rienz-u in pristavlja, da pomenljive Šentviške cerkve človeku toliko bolj pogosto

V letih 631 in 632, tedaj v letih velikega kralja Samo-ta (627—662), čigar kraljestvu so se prištevali tudi Karantani ali koroški Slovani, nahajamo le-té ne le samo v Inski, Zilski in Vipaki, ampak še dalje. Po Samovi smerti se je razdjala slovanska zveza in s tem je onemogla slovanska (slovenska) moč. Se vé, da le počasi so jih odrivali, zlasti pod bajoarskim vojvodom Hugbertom. Še bolj pod njegovim naslednikom Odilom itd.

Pod slovanskim vojvodom Borutom (749) je bila moč karantanskih Slovanov že oslABLJENA: premagani od Bajoarov so se podvergli nadgospodstvu frankovskega kraljestva. L. 770 je slovanska meja ob večeru potisnjena že čez Innichen do Erlbach-a, ki ob večerni strani pritéka z Anraškega hriba in se pri Abfaltersbach-u v Dravo iztéka itd.

Oziroma na spreobrnjenje Slovanov (Slovencev) ni gotovo, koliko da se je za nje storilo iz Ogleja (Akvi-leje); gotovo je, da misijonarji, ki so prihajali iz Solnograda, so imeli več vspéha. Naj večí zasluge si je pridobil škof Virgilij. Le-ta (745—784) se po pravici imenuje apostelj Karantanov. Arno, Virgilijev naslednik (785—821), od 798 nadškof, je spreobrnjenje doveršil, obhodil deželo, vstanovil samostanov in cerkvá in postavil je 803 koroškega škofa (Chorbischof) Teodorija, zoper kar je Oglej ugovarjal. Cesar Karol Vel. je določil, da Drava bodi meja med Oglejsko in Solnograško škofijo. (Obširno o spreobrnjenji Korošcev piše Huber: Gesch. der Einführung des Christenthums in Süddeutschland. Salzburg, 1874, 4. zvez.). Res ste vzhodnji dekaniji Bisterške doline Lienz in Windischmatrei, v katerih so se bili posebno vkoreninili Slovenci, do 19. stoletja ostali pod Solnogradom. (Dalje nasl.)

Pavel Francišč Klapše.

(Zgodovinska črtica. J. S.)

Zelus domus tuae comedit me. Ps. 68.

Iz preteklih dob premalo znanih je nam značajev, kateri so bili vneti za vsaki blagor svojega naroda in so vse moči, sile dušne in gmotne, temu vzvišenemu namenu posvečevali.

Takim vzorom smé se prištevati Pavel Francišč Klapše, vitez, prvi biležnik apostoljski, korar Pičanski na Istrijskem, rojen v Kostelu, župnik v Tomaji (1732—1772), svojim ovčicam pravi pastir z življenjem in vsim lepim izgledom. Nikoli ni pozabil besed: „Ljubil sem lepoto Tvoje hiše“ (Ps. 25. 8), ker z neutrudljivim prizadevanjem popravil je sčasoma vse cerkve svoje župnije, priskerbel vsim potrebnih reči. Cerkev v Krep-ljah je na lastne stroške dogotovil. Dobrosrčen je bil slednjemu in do ubozih milodaren, krotkega in prisanjlivega značaja, kajti obnašal se je po izreku Zveličarjevem: „Ljubite svoje sovražnike.“

Že priletel je neki praznik pred popoldnevnim sv. opravilom neko osebo zastran plesovanja rezo pokregal; ali ko se v družbi s svojimi duhovni vrača iz cerkve, ga nenadoma napade sovražna maščevalna roka ter ga tako nevarno rani, da se nezaveden pred cerkvijo na tla zgrudi.

Ta napad je njegovemu telesnemu zdravju odsihmal jako škodoval, kar pa je s hvalevredno poterpežljivostjo

naproti prihajajo, kolikor globokeje pride v slovanske okrajine. — V izgled še pristavimo (pravi konečno g. Mitterrutzner), da v ljubljanski škofiji je pet krajev Šentviških (sveti Vid) in pripominjamo, da sv. Vid je pri Slovanih poseben pomočnik za živino, kakor sv. Lenart pri Bajoarih.

in voljno prenašal. Hudodelnik je bil sicer k smerti obsojen, Pavel mu je blagodušno odpustil, le 2 leti se je v Dvinu (Števanu) pokoril v ječi. Tako, lejte! se duhoven mašuje; mnogi pa obrekljivo lažejo, da duhoven ne odpusti, ako se mu kdo zameri. Prečastiti gospod je valed te dogodbe vedno slaběji prihajal, dokler ni 31. prosenca 1772 v dobi 84 lét — v Gospodu mirno zaspal. Bil je mučenec svojega poklica. Bog mu daj večni mir.

G. P. Fr. Klapše sluje tudi s slovstvom. Izdal je namreč knjigo z naslovom: „Synopsis catechetica. Tu je: Sbrani Nauk karšanski u kratkih besedah sapopaden.“ V prvo je prišel na svetlo l. 1743, v drugo l. 1757. Erotematično, to je, v prašanjih in odgovorih razpravlja poglobitve nauke sv. vere, katerim so pridjane kratke molitve, mašne in druge.

Oblika zunanja je prijetna, porazdeljenje tvarine precej sistematično, pisava za ono dobo še precej pravilna, se vé, da germanizmi se tudi ne pogrešajo.

Knjiga, v oni dobi pisana v slovenskem jeziku, smé prištevati se nenavadnim prikazam na polju domačega slovstva.

To mi je znano o pisatelju Klapše-tu; kaj več bi moglo se morebiti dobiti v dekanijem vrdu v Tomaju, ali pa se pri faranih nahaja kako ustmeno sporočilo o delovanju verlega pastirja, kar bi bilo vredno poznamniti in shraniti, da bi se potem doveršil dostalen življenjepis Klapšeta, v kterega spomin so te verstice napisane. (Prosimo zadevne gospode, naj bi v dopolnjenje „Danici“ poročili, kateri kaj zvedó. Čast. g. pisatelju pa serčna hvala za to znamenito čertico! Naj bi ga posnemali tudi drugi Slovenci v lepem prizadevanji ohraniti poznim vnukom lepe dela rojakov naših. Vr.)

V Dolini l. vel. serp. 1879.

To je res strašno!

Deklina si je z razuzdanim življenjem nakopala grozno bolezen, kakor je velikrat pri takih, in prišla je v bolnišnico. Terpela je strašne bolečine, sama je prosila za spoved, za sv. Obhajilo, in prejela je res ss. sakramente z znamenji velikega skesanja in resničnega popljšanja. Kazalo je, da je čisto spregledala, kako brezglavno-neumna je ta pregreha, kako silovito škodo si je nakopala z njo za dušo in telo, pa kako pravična je šiba, ki si jo je s tem zaslužila. Obljubila je, da bo raztergala vse pregrešne zaveze, se varovala priložnosti, da nobenega znanja ne bo več delala, ter da bo vedno imela Boga pred očmi zato, da se v kako pregreho ne pogrezne. Kmalu po tako lepih obljubah so jo izpustili iz bolnišnice. — „In kdo me je srečal bližnjo nedeljo zvečer ob nekem oglu na sprehodu?“ vpraša naznanovalec te dogodbe. „Bila je ravno tista deklina — z vojakom ob roki! Kdo bi verjél! Pa kdo je tudi šest tednov nato zopet okužen prišel v bolnišnico? Ravno ta deklina. O pač da, živa je prišla noter, in mervto so v kratkem zopet ven nesli, mervto na telesu in — na duši, ker ni se spreobrnila.“ — Ali ni to strašno!

V ljubezni rajski bije.

(Prosto poslov. po: „Hoch über aller Herzen.“ „Cantate“, stran 70.)

V ljubezni rajski bije
Enó — nad serca vse,
Nadsolčno milo sije,
Nam briše vse solzé.

Je Serce serc — premilo,
Ki je, v rešenje nam,
V grenkosti se vtopilo —
Na križu grešnikom.

Je vir nam tolažila,
Zdravilo, serčnih rán,
Zvezdica jasno-mila,
Ki kaže v rajsko plán.

Je škit nam, bramba draga,
V skušnjavi hudi moč;
Po njem prihaja zmaga,
Če tudi boj je vroč.

To Serce te v težavi
Nikdar ne zapusti;
Ljubó vse rane zdravi,
Če zvest si njemu ti.

Oh duša, če ljubila
To Serce boš zvestó;
Prekrasno se svetila
Kdaj krona tvoja bo.

Sercé Ti čem dariti.

(Prosto poslov. po: „Mein Herz will ich dir schenken.“ „Cantate“, stran 71.)

Sercé Ti čem dariti,
Sercé, svetó Sercé!
Se v Tebe pogrezniti,
Preljubljeno Sercé!
Naj moje s Tvojim le v enó
Bo, Jezus, serce združeno;
Češeno Tvoje Serce naj
Bo, Jezus, vekomaj. —

Te ljubim nad vse drugo,
Sercé, svetó Sercé!
Deliš z menoj vso tugo,
O milostno Sercé!
Naj v lasti večno Te imam,
Ki dans se Tebi vsiga dam;
Češeno Tvoje itd.

O daj, s teboj terpeti,
Sercé, svetó Sercé!
O plam neskončno sveti,
Rad'vati v Tebi se!
O večni Oče, slava Ti!
Za Serce polno milosti,
Češeno Tvoje itd.

Odpusti vsa žaljenja,
Sercé, svetó Sercé!
Mi bodi vir življenja,
Dobrotljivo Sercé!
Naj živ in mervto bom le Tvoj,
Le v Tebi vživam mir, pokój.
Češeno Tvoje itd.

Radoslav.

Razgled po svetu.

O avstrijskih poslednjih volitvah pravi „Wanderer“ v Minesoti: V Avstriji so državne volitve močen žebelj zabile v rakev liberalizmov, ki se je že prav davno

tesala. Čudno — ali prav za prav žalostno se je vertilo, da v Avstriji so dosdaj gospodujoči bili liberalni, močni z vaim svojim judovskim časnistvom in ne s svojo lastno močjo, njih glavne podpornje so bile v napčno vojenem katoliškem plemstvu, v vživanja željnem meščanstvu (bourgeoisie) in v velikih fabrikantih. Zdaj si dobro katoliško ljudstvo oči mane in pričinja liberalni jarem otresati.

V Sarajevem je 8. t. m. svečer zbučal strahovit požar v latinskem oddelku in pokončal je naj lepši in naj premožniši polovico mesta. Pogorele so mnoge očitne poslopja, kakor: Katoliška cerkev; 4 male mošeje, po nekoliko napolnjene še z deržavnim blagom; več založb s robo in blagom; velike mozlemske šole pri „Begovi mošeji“; del gerške škofijske cerkve; častniška bolnišnica; nemški konzulat; mnoge premožniši hiše gerško-vzhodnih družin itd. Poškodovanih je bilo pri gašenju nekoliko vojakov. Vojna se je verlo obnašala. Prav veliko častnikov in vradnikov je vse zgubilo. Nekoliko magazinov je ognju kljubovalo, večina jih je pogorelo. Škoda je strahovita. Najmanj tisuč družin je ob podstrešje. Da bi ljudje podstrešje našli, je vojašina več del sunaj mesta. Da se odstrani silovita lakota, se ljudem iz vojaških zalog deli živež; oskerbovanje vojne je zagotovljeno. Cesar so zdajci telegrafično odkazali 10.000 gl. za zmanjšanje nadloge; Virtemberški vojvoda 1000 gl. in postavil je poseben odbor, ki začasno skerbi pogorelcem za stanovanje in živež in vravnava podpise za podporo; drugi odbor je postavil za novo zidanje mesta.

Mladolaški blagri. V velikem mestu Neapelnu je bil deržavni poslanec Vastarini z advokatom Paglianom in še z drugim gospodom vred očitno napaden od treh tolovajev, kateri so jih z gorjačami po glavah bili in razorožili. K sreči je pritegnilo ljudstvo in policaji, ki so dva tolovaja tudi vjeli.... Nikjer vradna hudobija sama sebe tako očitno ne tpe, kakor na nesrečnem Laškem. — Pervega tega mesca pa je v Rimu neki voznjač mirno gredočega dominikanca P. Jož. Cardonija očitno v pričo družih zabodel in zbežal. Redovnik je kmalo dušo izdihnil, odpustivši klavcu.

Nemška edinost. Vojna je edini klej, ki Nemčijo skup derži, in ni pomislika, da vedno pospeševanje in vidno množenje vojaštva v prihodnje tirja ne le oziri na zunaj, ampak tudi notranje nemške razmere. Tako sodi o nemštvu eden radikalnih ameriškanskih časnikov, in eden konservativnih ravno tam pa pristavlja, da jo je dobro zadel.

Angleški katoličani na otoku Cipru. V sredo po Veliki noči je preč. gosp. Civilli, veliki namestnik jeruzalemskega patrijarha, obiskal tudi Ciper, povabljen od katoliškega vojaškega duhovna v angleškem taboru pri Matiatu. Msgr. Civilli je bil prav priserčno sprejet in od pobočnika Edrige-a in njegovih častnikov povabljen k obedu. Kmalu po njegovem prihodu so se vsi katoličani zbrali v svojo malo leseno kapelico, da bi podali preč. g. Civilli-u pismo verne vdanosti, v kateri je izrečena zahvala za ljubezen in sočutje, odkar je angleška vojska Ciper v oblast vzela. Prebrana je bila na glas adresa in oddali so celó malo svoto denarja, katero so vojaki med seboj nabrali. Veliki namestnik je malo pa globokočutnih besed množici spregovoril, zahvalil se vaim pričujočim za nepričakovano veselo sprejetje, katero jim bode zmeraj vesel spomin v misijonskem življenju. Opravili so kratko Božjo službo na cerkvenem koru, zapeli nekaj nalaš za to napravljenih pesmic in ob koncu so vsi klečé sprejeli sv. blagoslov od velikega namestnika. Poznejši so prišli tudi družniki

družbe za cerkveno olepšanje (Altar-Society), ki so cerkvico prav lepo okinčali in prejeli še poseben blagoslov. Proti večeru je namestnik obiskal tudi vse hospice in druge vsakoverstne poslopja v taboru, potem se je vernil v Larnako, obilno oblagrovan z vošili vsih, ki so imeli srečo ga bolj spoznati.

Amerikansko. 25. majnika je bila največi in najlepši cerkev v celi Ameriki, novozidana stolnica v novem Jorku, s veliko slovesnostjo posvečena. Ondotni kardinal-nadškof jo je posvečeval med asistenco štirih drugih nadškofov, 37 škofov in več ko 200 duhovnov. Slovesnost je terpela od desetih zjutraj do treh popoldne. Ta velikanska cerkev, ktera ni sicer še popolnoma dodelana, pa vendar po večjem, potem ko so jo celih 20 lét zidali in nad 18 milijonov frankov izdali, je zidana v gotiškem slogu, iz belega marmorja, meri 334 čevljev v dolgosti, 174 v širjavi, stolpi so po 334 čevljev visoki. Novi Jork ima 600.000 katoličanov.

Cvet in sad sveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Hvala Mariji, Naši ljubi Gospej, za nepričakovano milost, ktero mi je skazala v veliki dušni britkosti zadnji dan druge devetdnevnice! — Hvala presv. Sercu Jezusovemu za odvernjenje druge britkosti, ki je pretela!

Št. 2. Zlo so me že delj časa oči bolele; rabila sem zdravila, pa mi niso pomagale. Začnem opravljati 9dnevnicu z namenom, po „Dan.“ razglasiti, če me jnjajo boleti, preden zopet zdravila dobim: in res se mi je hitro zboljšalo, — le kaj majhnega sem čutila še v očéh od bolečin, zato nisem precej naznanila, — pa začele so me zopet zlo boleti in spoznam, da sem napčno storila, ko nisem koj naznanila. Začela sem v novo moliti in zopet mi je veliko boljše. Zato serčna zahvala Naši ljubi Gospej presv. Serca! S tem spolnujem svojo obljubo, in prosim še nadaljne molitve za polno ozdravljenje na očéh, kakor tudi še za neko posebno milost. S Krasa, 9. vel. serp. 1879.

Št. 3. O Marija, naj ti dolžno zahvalo opraviim po storjeni obljubi, da se očitno zahvalim, ako mi hitro sprosíš pri Bogu ljubo zdravje. Popolnoma ozdravljena naznanjam s polnim srcem zahvalo za to, kakor tudi za vse druge dušne in telesne milosti, ki sem jih tako obilo na tvojo priprošnjo prejela od Boga. Bodi torej zmerom bolj češena, Marija, zdravje bolnikov!

Prošnje.

Oseba, na nogi že dolgo časa bolna, se vnovič še z večim zaupanjem priporoča v bratovsko molitev za ozdravljenje, če je Božja volja. — Bolna, da bi se ozdravila, če je Božja volja, ali saj za voljno poterpljenje. — Zatrene nekega pohujšanja. — Neki študiran zgubljen sin za spreobrnjenje. — O Marija, z vaim zaupanjem te prosim za neko zelo bolno osebo, ki je veliko ležeče, da bi ji Bog še ljubo zdravje dodelil, če je njeni duši v zveličanje, kar bodi vsim v naj toplejši molitev priserčno priporočeno. — Goreče priporočam vsem udom družbe v molitev neko težavo, v kateri več duš zdihuje, za rešenje in pomoč. — Obče spoštovan in nevarno bolan zdravnik je serčno priporočen v molitev, da bi mu Marija sprosila ljubo zdravje in ohranila še mnogo lét. — Priporoča se dijaški mladeneč za duhovski stan. — Fant, ki je v bratovšini, pa je silno hudoben in razuzdan postal, pohujšan od slabe tovaršije, je zapustil

sv. sakramente in Boga, je goreče priporočen vsem bratom in sestram N. lj. G. v molitev, da bi se spreobrnili. Zahv. se nasnani.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec veliki serpan 1879.

I. Glavni nameni: Zmaga katoliške vere nad posvetnjaštvom.

II. Posebni nameni:

18. vel. serpana. Sv. Helena cesarica, mati Konstantina Velikega, je obiskala Sveto deželo l. 327. Prip.: Cerkev na Jutrovem. Zmaga sv. Križa nad sovražniki. Spreobrnjenje nesrečnih pijancev in ostudnih prekljnjavcev.

19. Sv. Donat. Priporoč.: Cerkev na Francoskem zoper jude in framasone. Keršanski delavci in posli. Poboljšanje nepoterpežljivih in godernjavcev.

20. Sv. Bernard, cerkv. učenik in opat, vstanovnik 160 samostanov. Priporoč.: Dar molitve in premišljevanja. Šolska mladost. Poklic v duhovski in posebej v samostanski stan.

21. Sv. Joana Frančiška Šantalska, vdova, velika častilka Jezusovega najsv. Serca, † l. 1641. Priporoč.: Keršanske vdove za pravo pobožnost. Hudo skušani, posebno zoper sv. čistost. Spreobrnjenje naj večih grešnikov vsakega mesta in vasi, zlasti na Slovenskem.

22. Sv. Hipolit. Priporoč.: Cerkev na Avstrijskem. Ljudske šole v keršanskem duhu. Zatrene grešnih zvez in ponočevanja.

23. Sv. Filip Benicij, vel. prednik servitovskega reda v Florencu, † 1285. Priporoč.: Cerkev na Laškem. Keršanska odgoja mladine. Ubogi starčki in vdove.

24. Dvanajsta nedelja po Binkošti. Evang.: Usmiljeni Samarijan. Sv. Jernej apostelj, umerl v Armeniji, ko so neverci z živega kožo potegnili in ga ob glavo djali l. 71. Priporoč.: Cerkev v mali Aziji in sploh na Jutrovem. Vredno prejemanje ss. zakramentov (noben zaveden božjeropnik naj se ne prederzne več k božji mizi brez poprej dobro storjene spovedi!) Poklic v misijonski stan. Duše v vicah.

Molitev.

O Naša ljuba Gospá presv. Serca, prosi Boga, naj odverne od nas nesreče, ktere nas bi imele prihodnji teden zadeti. Usliši vse prošnje, o milostljiva Devica! V Tvoje varstvo izročimo sami sebe, vse v molitev priporočene, vse nespokorne, vse grešnike, in vse verne kristjane. O Marija, varuj nas vsega hudega. Amen.

Listek za raznoterosti.

Težavna pot.

Od rojstva do groba težavna je pot;
Goljfiiva blišoba nas spremlja povsod.

Tu vidim cvetice, ki krasno cvetó,
Ko stegnem ročice, so ternje samó.

In ako naj ljubši dobiš si že v last,
Se kaže prerada le divja pošast.

Če varna dozdeva se tudi ti pot;
Pa zlobna ti zéva že kača naprót;

Te piči nemilo, ti rani sercé;
Ko išeš zdravila, oh — stokrat gorjé,

Ti solnce pripéka, te žge do kosti;
Nikakor pokoja sercé ne dobí. —

„Brez solnce ti hočeš imeti svitló?
„Brez ognja ti hočeš imeti gorkó!

„Kje sreče boš našel preblaženi vir?
Priatelj! le v Bogu je sreča in mir.“

Štef. Kosem.

Petindvajsetletnica duhovska na Dobrovi, kar smo za gotovo zvedili, bode 26. tega mesca.

Dvanajst deželni vstanov za dekleško sirotišnico oddaje deželni odbor. Pravico do njih imajo deklice sirote (ali saj brez očeta ali brez matere), katoliške, saj s 6. letom. Podučevale se bodo v šolskih rečeh in ročnih delih in dobivale vso obleko in hrano brezplačno. Prošnje z naznanilom starosti, vere, zdravja, in kako je deklica osirotela, se v prošnjah brez štampiljna do 10. kim. oddajejo na deželi c. kr. okrajnemu glavarstvu, v Ljubljani pa mestnemu magistratu.

Cesarjev rojstni god bode v ponedeljek, 18. t. m., Nj. veličanstvo stopi v 50. leto svojih dni in 2. grudnia bo 31 lét, kar so vlado nastopili.

V Terzinu je po poročilu v „Nov.“ pogorelo 13 poslopij z vsimi pridelki; zavarovanih je bilo 10 gospodarjev za 5750 gl., škode je pa boje 50.000 gl.

G. Bezenšek, učitelj štenografije itd. v Zagrebu, je poklican od bolgarskega denarnega ministra v Sofijo, da izuri stenografov za bolgarski deželni zbor in spiše knjigo za stenografijo v bolgarskem jeziku.

Šolsko. Zagrebska gimnazija je imel letos 619 učencev, 23 več od lani; narašajo se vsako leto; samo v 1. razredu jih je bilo 163, ter so se valed tega napravili 3 oddelki.

Iz Maribora. Duhovske vaje za duhovnike lavantinske škofije bodo letos na Slatini pri Rogatcu, in sicer od 15. (ob 5 zvečer) do 19. septembra zjutraj. Vodja njim bo č. o. Patiss S. J.

Terzaški blagri. Kakor se že več let toži, da se v Terstu brezverstvo širi, tako se vedno več spakarij ališi iz tega mesta. Med pretepi, klanjem, tatvinami se zlasti tudi samomori žalostno množijo. Ali ni škoda za lepo starodavno mesto, ki ima več svetnikov v cerkveni priliki, da s skrunjenjem praznikov, samomori, poboji itd. samo sebe skruni! Eden listov tudi svetuje, naj slovenski starši svoje sinove dajejo v „pravoslavne“, to je gerško-rakolne šole zaradi cirilice. Tega nasveta pravi katoličan poterjati ne more in ne smé, kakor tega ne, da n. pr. v Ljubljani nekteri starši dajejo otroke v protestantske šole. Bog obvari Slovence vérske vnmarnosti!

Velikodušni dar. Prečast. gosp. Ign. Kristijanovič, Omiški škof (i. p.), zagrebski kanonik-bralec, je vložil 1000 gl., da naj letne obresti dobivate dve dekleti nevesti iz duhovnije pri sv. Magdalen v Kapeli, kateri bode v keršanskem nauku prav dobro podučeni in pa odlično lepega življenja, ter se bode tako keršansko življenje med deklicami toliko bolj razširjalo. Bil je preč. gospod dobrotnik svoje dni duhovni pastir te duhovnije. (Kat. L.)

Petindvajsetletnico je na Kravarskem obhajalo pet mašnikov iz Zagrebske nadškofije. Umerl jim je med tim en sam tovarš. Živi so jim še profesorji preč. gg.: Milašinovič, Rumpler in Horvat.

Preč. g. dr. Fr. Ivekovič, rektor na vseučilišu zagrebskem, je imenovan ravnatelj kr. plem. konvikta in častni kanonik.

V 7. razred nadškofjske liceje zagrebske je sprejetih 20 mladenčev, in sicer: 4 iz nadškofovega sirotišča iz Zagreba; 2 iz Požeškega sirotišča; 5 iz zagrebske gimnazije; 6 iz gimnazije Varaždinske; 3 iz gimnazije Kaniške.

† P. Angel Kraljević, škof Mostarski v Hercegovini, je 27. u. m. umrl, zadet od mertuda. R. I. P.

Hvaležni duhovniki. V Koprivi na Goriškem je bila preteklo nedeljo (3. vel. serp.) 25. obletnica, odkar č. g. Fr. Nardin ondi pastiruje. Bil je sam zoper vsako slovesnost. Ko so pa hvaležni prebivalci nanaglo in v noči napravili dva slavoloka in s jutraj na vse zgodaj slovesno juternico zvonili, se tudi čast. župnik ni mogel več braniti v sodelu k slovesnosti ter je imel nato slovesno peto mašo, pri pridigi pa jim je naznanil zahvalo za njih blagoselčnost in jih je zagotovil, kako si bode vedno po svojih močeh prizadeval za korist njemu izročeni ovčic.

Porcijunkula in Leon XIII. 2. t. m. so se sv. Oče podali iz svojih dvorán v Pavlinsko kapelo vdeležiti se odpustkov porcijunkulnih, ki jih ondi imenujejo „Perdono d'Assisi“ (prizanesenje asisko). Opravili so sv. mašo in obhajali tudi nekatere družine, potem so bili še pri maši svojega kaplana.

Angel-varh in detek. Iz Rušave na Moravskem se „Hlasu“ to-le piše: Na Rušavi sta oče in mati seno sušila in imela sta seboj dveletnega dečka. Dete pa je zaspalo v kolovozu na poti, ki derži čez travnik, in starši niso spazili. Oče gre domú in mati misli, da je otrok z očetom, in je brez skerbí. Na to pa gre po poti voz z dvema konjema, ali ko pride do otroka v kolovozu spijočega, konj prekorači dečka, kadar pa je bilo kolo že pri otroku samem — takrat angel-varh sam konja ustavi, ker obstala sta. Hlapec, ki za otroka vedel ni, maha z bičem po konjih — ali konja ne za korak dalje nočeta, in ko hlapec še huje z bičem po nju otépa, se začneta spenjati in cepetati, nočeta pa se ne za stopinjo dalje premakniti. Zdaj še le, ko se hlapcu tako počenjanje konj čudno zdi, stopi z voza in kako ostermi, ko vidi otroka v kolovozu ravno pred kolesom. Prestašena oče in mati sta nato goreče začela hvaliti Gospod Boga in angela varha, kateri jima je ljubega sinčka obvaroval.

Obleka. Sv. Ciril, nadškof Jeruzalemski, piše o obleki ta-le nauk: „Tvoja obleka bodi priprosta, ne za kinč, ampak za potrebno pokrivanje života; ne da bi se s tim bahal, temuč, da se po zimi greješ in telesno sramoto zagrinjaš (Slišite, nekatere nesramne ženske?!). S pretvezo, da si sramoto zagrinjaš nikar ne zabrèdi v drugo sramoto z nepotrebno gizdostjo v obleki (ter s tim, da ravno sramote ne zagrinjaš in bi moral čeden človek oči zakriti pred teboj, ostudna, nečimurna koklja!).

Duhovske posvečevanja v Ameriki. V Salezijanu pri Milwaukee je 29. rožn. preč. gosp. škof Heiss posvetil 4 bogoslovce za ondotno škofijo; enega za svojo škofijo La Croce; 6 za škofijo sv. Ljudovika; 3 za škofijo Dubuque. V drugih škofijah je bilo posvečenih še 5 gojencev omenjenega vstava.

Loterija. Vatavni svèt v Luizijani v Ameriki je sprejel postavo, vsled ktere bo loterija od l. 1895 dalje prepovedana; do takrat pa morajo ustanovniki loterije po 40.000 dolarjev na leto plačevati v državno blagajnico.

Požarov na Ruskem je bilo mesca rožnika 3501, ter škode za več kot 12 milijonov rubljev. V 508 krajih je bilo boje nalaš zažgano, pri 930 primérlejnih je bil

ogenj zatrošen, 310krat je strela zažgala, in v družih 1753 slučajih vzrok ni znan.

Viši državni pravdnik v Indijani je dal državni nasvèt, da vsi v dobrodelne in verske koristi naloženi denari in jistine naj bodo davka proste.

Strašna lakota, kakor pišejo, je še vedno po Kini in Tonkinu. Nezmerno veliko jih pomerje za stradežem; v Jen-Čau-u n. pr. je bilo 1300 prebivalcev; zdaj jih je samo še 300. Tako piše apostoljski namestnik g. Grégoire v Chansy-u. Iz Tonkina poročajo misijonarji enako žalostno.

Poslednje novice. Govori se zanesljivo, da v prihodnji državni zbor pridejo tudi Čehi, ki so se ga dozdaj ogibali. — Pogled v Nemčijo, Francijo in Italijo kaže, da po vsih teh deželah „kulturna borba“ ali silovito preganjanje katoliške Cerkve terpi vedno dalje; zato se za svobodo sv. Cerkve vse premalo moli. — Cesarovič Rudolf je za Sarajevo daroval 1000 gl. in denar že odposlal. — Papeževa okrožnica, zaznamnjana s 4. vel. serp., je 11. t. m. izdana v Rimu. Telegram v „Vtldu.“ pravi, da med učenim svetom bo zbudila veliko zgledovanje. (Gl. v dan. Ogledu.) — L. 1878 je Amerika samo v novi Jork dospevalih evropejskih izselcev pridobila 75.347, izmed teh Avstrijancev blizu 4000. — Po Bosni in Ercegovini hudo gospoduje goveja kuga, posebno pa v sarajevskem in travniškem okrožji. Toliko večí nesreča je torej strahoviti požar Sarajeva te dni! — V Karlovcu na Hervaškem, kakor pišejo „Pučke novine“, se je prikazala nekaka kolera. — Pri mestnih srenjskih volitvah v Florencu imajo konservativci večino. Kako bodo neki plačevali grozovite dolgove, ki so jih navlekli mestu zadegavci liberalni pretekle leta? — Nova Italija je v predštevju samo za puše odločila zadegati 9 milijonov 600.000 lir! — V Parizu je postal papežev nuncij Poljec preč. g. Vladimir Czacki, 50leten mož iz najvišega poljskega plemstva, čegar obraz, kakor pravi poročilo, razodeva bistrost Slovana in točnost Rimljana, dovršena s francosko živostjo.

Z Dunaja se oznanujeta dvé veliki novici: prva, da bode Andraší odstopil; druga, da je avstrijsko ministerstvo odstopilo. Bog daj vse v korist sv. Cerkvi in narodom!

Dobrotni darovi.

Za pogorelce na Igu: Duhoven iz Loke 5 gl. — J. R. 1 gl. — Č. g. A. Kerčon 1 gl. — Neka gospá 30 gl.

Za pogorelce na Verhniki: Č. g. Ant. Kerčon 1 gl. — Z Ježice po č. g. fajm. 3 gl. 70 kr. — J. R. 1 gl. — Neka gospá 30 gl. — Pn. g. dr. A. Čebašek 6 gl.

Za pogorelce v Terzinu: Sem. vodja preč. g. dr. A. Čebašek 12 gl.

Za pogorelce v Zagradcu v Žaliniški fari: Iz Rudnika č. g. župnik A. Kerčon 3 gl. — Z Ježice po č. g. župniku 4 gl. — Po č. g. župniku Skulu od sv. Jak. 3 gl. 30 sld.

Za sv. Očeta: Z Vač č. g. župnik 15 gl. — Neim. po g. J. Porentu 1 gl.

Za misijon v Adrijanopolu: J. R. 1 gl.

Za afrikanski misijon: Po č. g. J. Rozmanu 15 gl.

— M. Gerjol 1 gl.

Za amerikanski misijon: Po č. gosp. J. Rozmanu 15 gl.

Za stradajoče v Kini in družih jut. deželah: M. Ravnata 30 kr.

Za dobre namene: Č. g. M. T. 5 gl.